

OD AUTORA BESTELLERU *TICHÁ PACIENTKA*

ZÚRIVOSŤ

ALEX
MICHAELIDES

Ljndeni

Zúrivosť

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Alex Michaelides

Zúrivosť – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

ZÚRIVOSŤ

ALEX
MICHAELIDES

preložila Marína Gálisová

Ljndeni

Venujem Ume

ἦθος ἀνθρώπων δαίμων

Charakter je osud.

Hérakleitos

Prológ

Nikdy nezačínajte knihu zmienkou o počasí. Kto to povedal? Nepamätám sa – predpokladám, že nejaký slávny spisovateľ.

Ktokoľvek to bol, mal pravdu. Počasie je nudné. Nikto nechce čítať o počasí, najmä v Anglicku, kde ho máme po krk. Ľudia chcú čítať o ľuďoch – a podľa mojej skúsenosti opisné odseky aj tak väčšinou preskakujú.

Nespomínať počasie je dobrá rada – a ja ju teraz na vlastnú zodpovednosť neposlúchnem. Dúfam, že to bude výnimka, ktorá potvrdzuje pravidlo. Nebojte sa, môj príbeh sa neodohráva v Anglicku, takže vám nebudem rozprávať o daždi. Dážď je pre mňa červená čiara – žiadna kniha by sa nemala začínať dažďom. Bez výnimiek.

Ja hovorím o vetre. O vetre, ktorý víri okolo gréckych ostrovov. Divý, nepredvídateľný grécky vietor. Vietor, ktorý vie človeka dohnať k šialenstvu.

Vietor bol v tú noc prudký – v noc vraždy.

Bol besný, zúrivý – prebýjal sa pomedzi stromy, rútil sa ces-
tičkami, hvízdal, kvíľil, strhával so sebou všetky ostatné zvuky.

Leo bol vonku, keď začul výstrely. Bol na všetkých štyroch
za domom a vracal v zeleninovej záhrade. Nebol opitý, len zhu-
lený. (Obávam sa, že to bola moja vina. Nikdy predtým nefajčil
trávu, zrejme som mu ju nemal dávať.) Po pôvodnom poloexta-
tickom zážitku – ktorého súčasťou bola podľa všetkého aj neja-
ká nadprirodzená vízia – mu prišlo nevoľno a začal vracat’.

Práve vtedy sa k nemu dohnal vietor a doniesol mu ten
zvuk: *prásk, prásk, prásk*. Tri výstrely v rýchlom slede.

Leo sa zdvihol. Na nie veľmi pevných nohách sa vrhol pro-
ti vetru smerom, odkiaľ prišli výstrely – preč od domu, po
chodníku, cez olivový háj, k zručanine.

A tam, na čistine, bezvládne na zemi... bolo telo.

Telo ležalo v rozširujúcej sa kaluži krvi, obklopené polkru-
hom polámaných mramorových stĺpov, čiastočne v ich tieni.
Leo sa k telu opatrne priblížil a zadíval sa na tvár. Potom tac-
kavo cúvol a vlastná tvár sa mu skrivila od hrôzy – otvoril ústa
a chcel vykriknúť.

V tej chvíli som tam dorazil ja spolu s ostatnými – a akurát
som počul začiatok Leovho vytia, skôr než mu ten zvuk odtr-
hol od úst vietor, letel s ním preč a zmizol v tme.

Všetci sme sekundu mlčky stáli. Bol to desivý okamih –
ako vrcholná scéna v antickej tragédii.

Tu sa však tragédia neskončila.

Bol to len začiatok.

PRVÉ DEJSTVO

Toto je najsmutnejší príbeh, aký som kedy počul.

FORD MADOX FORD: *Dobrý vojak*

1

Toto je príbeh o vražde.

Alebo to možno nie je tak celkom pravda. Vo svojej podstate je to príbeh o láske, však? Najsmutnejší typ ľúbostného príbehu – o konci lásky, smrti lásky.

Takže som mal vlastne na začiatku pravdu.

Možno si myslíte, že ten príbeh poznáte. Pravdepodobne ste o ňom vtedy čítali – bulvár si ho zamiloval, iste si pamätáte populárny titulok „VRAŽEDNÝ OSTROV“. Niet sa čomu čudovať, boli v ňom všetky prvky mediálnej senzácie: samotársky žijúca bývalá filmová hviezda, súkromný grécky ostrov odrezaný od sveta vetrom... a, samozrejme, vražda.

O tej noci sa popísalo veľa hlúpostí. Všetmožné divoké a nepresné teórie, čo sa možno udialo alebo neudialo. Ja som sa im všetkým vyhýbal. Nemal som záujem čítať ničím nepodložené špekulácie o tom, čo sa na ostrove odohralo.

Ja som totiž vedel, čo sa odohralo. Bol som tam.

Kto som? Nuž, som rozprávač tohto príbehu – a takisto postava v ňom.

Bolo nás dokopy sedem, uväznených na ostrove.

Jeden z nás bol vrah.

No skôr než začnete vsádzať na to, kto z nás to urobil, cítim sa povinný upozorniť vás, že toto nie je klasická detektívka. Vďaka Agathe Christie totiž všetci vieme, ako má takýto príbeh vyzeráť: šokujúci zločin, po ktorom nasleduje vytrvalé vyšetrovanie, duchaplné rozriešenie – a potom, ak máte šťastie, zvrat. Toto je však pravdivý príbeh, nie výplod predstavivosti. Je o skutočných ľuďoch v skutočnom prostredí. Keď už, tak je to detektívka zameraná na motív – charakterová štúdia, skúmanie toho, kto sme a prečo robíme to, čo robíme.

Teraz si prečítate môj úprimný a poctivý pokus o rekonštrukciu udalostí tej strašnej noci – vraždy a všetkého, čo jej predchádzalo. Sľubujem, že vám predložím jednoduchú a neskreslenú pravdu – do tej miery, do akej som toho schopný. Dozviete sa všetko, čo sme robili, hovorili a čo sme si mysleli.

Lenže ako? počujem vašu otázku. *Ako sa to dá?* Odkiaľ by som to všetko poznal? Nielen každý čin, všetko vyslovené a vykonané – ale aj všetko neurobené, nevykonané, všetky tajné myšlienky v hlavách ostatných?

Väčšinou sa spolieham na rozhovory, ktoré sme absolvovali pred vraždou aj po nej – teda my, čo sme prežili. Pokiaľ ide o mŕtvych, dúfam, že mi prepáčite istú umeleckú licenciu, s ktorou spracujem ich vnútorný život. Keďže som povoláním dramatik, som na túto úlohu azda kvalifikovanejší než väčšina ostatných ľudí.

Moje rozprávanie zároveň vychádza z poznámok, ktoré som si robil pred vraždou aj po nej. Toto vám vysvetlím. Už niekoľko rokov si robím poznámky do zápisníkov. Nenazval by som ich denníkmi, keďže nemajú takú štruktúru. Sú to iba záznamy mojich myšlienok, nápadov, snov, útržky rozhovo-

rov, ktoré som začul, moje postrehy o svete. Zápisníky samy osebe nie sú ničím výnimočné, sú to obyčajné čierne notesy značky Moleskin. Jeden z toho roku mám teraz otvorený pri sebe – a určite sa doň budem priebežne pozerat'.

Toto všetko zdôrazňujem, aby ste vedeli, že ak by som počas tohto rozprávania zavádzal, tak je to nedopatrením, nie zámerne – pretože udalosti príliš ovplyvňuje môj uhol pohľadu. To je asi nevyhnutné riziko, keď človek rozpráva príbeh, v ktorom zhodou okolností hrá vedľajšiu úlohu.

Budem však robiť všetko, čo je v mojich silách, aby som príliš často nestrhával pozornosť na svoju osobu. Napriek tomu dúfam, že mi kde-tu prepáčite nejakú odbočku. A skôr ako ma obviníte, že moje rozprávanie je príliš zamotané, musím vám pripomenúť, že toto je skutočný príbeh – a nekomunikujeme vari presne takto v skutočnom živote? Neusporiadane preskakujeme v čase, niekde spomalíme a doprajeme si epickú šírku, cez niečo, naopak, len prefrčíme, za pochodu upravujeme – minimalizujeme nedostatky a maximalizujeme kladné stránky. Všetci sme nespoľahliví rozprávači svojich vlastných životov.

Je to zvláštne, ale mám pocit, že počas rozprávania tohto príbehu by sme mali spolu sedieť na barových stoličkách – ako dvaja starí kamaráti pri drinku.

Toto je príbeh pre každého, kto niekedy miloval, poviem vám, keď si sadnete, posuniem k vám pohár s alkoholom – veľký, budete to potrebovať – a začnem.

Poprosím vás ešte, aby ste ma veľmi často neprerušovali, minimálne nie spočiatku. Neskôr bude veľa príležitostí na diskusiu. Teraz len zdvorilo žiadam, aby ste ma vypočuli – ako by ste vypočuli poriadne dlhú anekdotu v podaní dobrého priateľa.

Prichádza čas, aby ste sa zoznámili s našimi podozrivými – zoradenými podľa dôležitosti. Preto musím zatiaľ zostať mimo javiska. Budem v zákulisí čakať na znamenie.

Začneme – ako sa patrí – hviezdou.

Začneme Lanou.

2

Lana Farrarová bola filmová hviezda.

Lana bola veľká hviezda. Stala sa hviezdou, keď bola veľmi mladá, v ére, keď byť hviezdou stále niečo znamenalo – predtým, ako zo seba ktokoľvek s pripojením na internet mohol urobiť celebritu.

Mnohí z vás budú určite poznať jej meno alebo videli jej filmy. Nakrútila ich toľko, že sa tu nedajú všetky vymenovať. Ak ste čo i len trochu ako ja, jeden či dva z nich sú vášmu srdcu veľmi blízke.

Hoci Lana skončila s kariérou celé desaťročie pred začiatkom nášho príbehu, jej sláva pretrvala – a nepochybujem, že dávno potom, ako zomriem a upadnem do zabudnutia, ako keby som nikdy neexistoval, Lanu Farrarovú si budú ľudia stále a oprávnené pamätať. Ako napísal Shakespeare o Kleopatre, zaslúžila si svoje „miesto v príbehu“.

Keď mala Lana devätnásť rokov, objavil ju chýrny oscarový hollywoodsky producent Otto Krantz – za ktorého sa neskôr

vydala. Otto až do svojej predčasnej smrti investoval značnú energiu a svoj značný vplyv do budovania Laninej kariéry, nakrúcal filmy, ktorých jediným účelom bolo poskytnúť uplatnenie jej talentu. No Lane bolo súdené stať sa hviezdou a bolo by sa jej to podarilo aj bez Otta.

Nešlo len o jej bezchybnú tvár, čiru, oslnivú krásu Botticelliho anjela – tie nekonečne modré oči –, o to, ako vystupovala a rozprávala, alebo o jej slávny úsmev. Nie, Lana mala v sebe ešte čosi – čosi nehmatateľné, polobožské; niečo mýtické, magické, vďaka čomu sa na ňu človek donekonečna, nutkavo pozeral. V prítomnosti takej krásy ste netúžili po ničom inom, len po možnosti večne na ňu vytriešťať oči.

Lana nakrútila veľa filmov, keď bola veľmi mladá – pravdupovediac, trochu to pôsobilo, akoby ich chrlili, len aby sa zistilo, ktorý z nich sa najviac uchyťí. A hoci jej romantické komédie mali podľa mňa kolísavú úroveň a jej trilery boli podenkové, keď Lana hrala vo svojej prvej tragédii, dostavil sa úspech. Za svoju Oféliu v modernej adaptácii *Hamleta* získala prvú nomináciu na Oscara. Odvtedy sa Laninou špecialitou stalo vznešené utrpenie. Môžete namietnuť, že to boli sentimentálne gýče, ale Lana vynikla v úlohe každej tragickej hrdinky od Anny Kareninovej po Janu z Arku. Nikdy nezískala vytúženého muža, málokedy prežila koniec – a my sme ju za to milovali.

Ako si zrejme viete predstaviť, Lana zarobila mnohým ľuďom obrovské sumy. Keď mala tridsaťpäť, zisk z predaja lístkov na jeden z jej najväčších trhákov udržal počas dvoch rokov, ktoré boli inak pre Paramount finančne katastrofálne, štúdio nad vodou. Preto vo filmovom priemysle zavládol značný šok, keď Lana odrazu oznámila koniec kariéry – na vrchole slávy a krásy, ešte len v štyridsiatke.

Dôvod jej rozhodnutia bol záhadou – a záhadou mal aj zostať, lebo Lana nikdy nepodala žiadne vysvetlenie. Ani vtedy, ani v nasledujúcich rokoch. Nikdy o tom verejne nehovorila.

Mne to však prezradila jednej veternej noci v Londýne, keď sme pili whisky pri kozube a pozorovali vložky za oknom. Porozprávala mi celý príbeh a ja som jej porozprával o...

Dofrasa. Zase je to tu – už sa pchám do popredia. Tuším sa mi aj napriek tým najlepším úmyslom nedarí zostať mimo Laninho príbehu. Možno by som mal priznať porážku – akceptovať, že ona a ja sme neoddeliteľne prepojení, prepletení ako kľbko povrázka, a nie je nás možné rozoznať a rozmotáť.

No aj keby to bola pravda, naše priateľstvo sa začalo neskôr. V tejto fáze príbehu sme sa ešte nestretli. Ja som vtedy žil s Barbarou Westovou v Londýne. A Lana, samozrejme, v Los Angeles.

Lana sa narodila a vyrástla v Kalifornii. Žila tam, pracovala tam, nakrútila tam väčšinu filmov. No keď Otto zomrel a ona ukončila kariéru, rozhodla sa odísť z Los Angeles a začať odznova.

Lenže kam mala ísť?

Tennessee Williams sa vyjadril, že keď skončíte s filmovou kariérou, nemáte kam ísť – iba ak na Mesiac.

No Lana neodišla na Mesiac. Odišla do Anglicka.

Presťahovala sa do Londýna so svojím malým synom Leom. Kúpila obrovský dom v Mayfairi so šiestimi podlažiami. Nemala v úmysle zostať tam dlho – a rozhodne nie navždy: bol to dočasný experiment s novým štýlom bývania, kým Lana zváži, čo so zvyškom svojho života.

Problém bol v tom, že odkedy Lanu nedefinovala jej kariéra, ktorá je zaberala všetok čas, odrazu si nepríjemne uvedomila, že nevie, kto je a čo chce so sebou urobiť. Povedala mi, že si pripadá stratená.

My, čo si pamätáme filmy Lany Farrarovej, si ju vieme len ťažko predstaviť „stratenú“. Na plátne veľa trpela, ale robila to stoicky, s vnútornou silou a nesmiernou odvahou. Čelila osudu bez mihnutia oka a hrdinsky umierala v boji. Bola všetkým tým, čo chce človek od hrdinky.

V skutočnom živote však Lana ničím nepripomínala svoje postavy. Keď ste ju dôverne spoznali, za fasádou ste zazreli ukrytú ďalšiu ženu: krehkejšiu a zložitejšiu. Ženu, ktorá si bola oveľa menej istá sama sebou. Väčšina ľudí túto druhú ženu nikdy nestretla. No počas tohto príbehu si musíme práve túto ženu vy aj ja vystriechnúť. Ona totiž drží kľúč ku všetkým jeho tajomstvám.

Roky som s týmto rozporom medzi Laniným verejným a súkromným životom zápasil. Viem, že s ním zápasila aj Lana. Najmä tesne potom, čo odišla z Hollywoodu a presťahovala sa do Londýna.

Našťastie nemusela zápasiť prídlho, lebo zasiahol osud a Lana sa zamilovala – do Angličana, o čosi mladšieho pekného biznismena Jasona Millera.

Dá sa diskutovať o tom, či to bol naozaj osud alebo len príhodné rozptýlenie – zámienka, ktorá Lane umožnila odsunúť, možno natrvalo, všetky existenčné otázky o sebe a svojej budúcnosti. Teda aspoň podľa mňa.

Takže – Lana a Jason sa zobrali. Londýn sa stal Laniným stálym domovom.

Lana mala Londýn rada. Domnievam sa, že ho mala rada najmä pre typický odstup Angličanov – ľudia jej tam dali pokoj. Nie je v anglickej povahe zastavovať na ulici bývalé filmové hviezdy a žiadať o selfička a autogramy, a to bez ohľadu na to, o akú slávnú hviezdu ide. Lana sa teda mohla väčšinou prejst' po meste bez toho, aby ju niekto vyrušoval.

Prechádzala sa často. Lana zbožňovala chôdzu – keď to počasie dovoľovalo.

Ach, počasie. Ako každý, kto strávi istý čas v Británii, aj Lana si vyvinula nezdravú posadnutosť klímou. Ako plynuli roky, zmenilo sa to na stály zdroj frustrácie. Londýn sa jej páčil, ale po takmer desiatich rokoch života si ho už v duchu nevedela oddeliť od tamojšieho počasia. Úplne sa to prepojilo: Londýn sa rovnal slovu *mokrý*, slovu *dážď*, slovu *ivý*.

Tento rok bol mimoriadne pochmúrny. Priblížila sa Veľká noc a zatiaľ sa neukázal ani náznak jari. Momentálne hrozil dážď.

Lana sa túlala po Soho a pozrela na černejúcu oblohu. A hneď aj pocítila na tvári kvapku – a ďalšiu na ruke. Dofrasa. Mala by sa poponáhľať domov, kým je čas.

Lana sa vybrala naspäť tou istou cestou – aj v myšlienkach. Vrátila sa k zložitému problému, s ktorým si predtým lámala hlavu. Niečo ju trápilo, ale nevedela, o čo ide. Už niekoľko dní pociťovala úzkosť. Bola nepokojná, ako keby ju niečo prenasledovalo, a pokúšala sa tomu uniknúť – v úzkych uličkách kráčala so sklonenou hlavou a vyhýbala sa tomu, čo jej bolo v pätách. Lenže čo to bolo?

Myslí, hovorila si. Zapoj mozog.

A tak sa Lana počas chôdze pustila do inventúry svojho života a hľadala akékoľvek očividné ťažkosti. Že by bolo problémom jej manželstvo? To sotva. Jason je vystresovaný z roboty, ale to uňho nie je nič nové – ich vzťah je na tom momentálne dobre. V tom to neváži. Tak v čom? Ide o jej syna Lea? O ich rozhovor spred pár dní? Veď len kamarátsky rozoberali jeho budúcnosť, nie?

Alebo je to oveľa zložitejšie?

Vyrušila ju ďalšia dažďová kvapka. Lana vyčítavo pozrela na mračná. Nečudo, že jej to nemyslí. Keby tak nad sebou videla oblohu... keby tak videla slnko.

Kráčala ďalej a jej myseľ sa začala pohrávať s predstavou, že by unikla počasiu. Čo keby podnikli neplánovaný výlet za slnkom?

A vlastne – prečo nie? Prospelo by im to – konkrétne Jasonovi, Leovi a najmä Lane. Pomyslela si, že by mohla pozvať aj Kate a Elliota.

Áno, to by bolo fajn. Lana sa usmiala. Prísľub slnka a belasej oblohy jej okamžite zlepšil náladu.

Vytiahla z vrecka mobil.

Hneď zavolá Kate.

3

Kate bola akurát na skúške.

Premiéra ju čakala už o čosi vyše týždňa v divadle Old Vic – uvádzali novú a s veľkým napätím očakávanú produkciu Aischylovej tragédie *Agamemnón*. Kate v nej hrala Klytaimnéstru.

Prvýkrát mali skúšku v divadle a neprebiehala hladko. Kate stále zápasila so svojim výkonom – presnejšie, s textom, čo v tomto štádiu nebolo dobré znamenie.

„Preboha, Kate!“ vykrikol režisér Gordon z publika burácajúcim glasgowským prízvukom. „O desať dní máme premiéru! Mohla by si si láskavo zobrať do ruky text a naučiť sa ho!“

Kate nebola o nič menej frustrovaná. „Ja som sa text naučila, Gordon. V tom nie je problém.“

„Tak potom v čom? Nože mi to vysvetli, miláčik.“ Lenže Gordon to myslel sarkasticky a nečakal na odpoveď. „Pokračuj!“ zakričal.

Medzi nami – *entre nous*, ako vravievala Barbara Westová –, nečudujem sa Gordonovi, že mu praskli nervy.

Kate bola totiž napriek svojmu nesmiernemu talentu – a aby nedošlo k omylu, bola ozaj veľmi nadaná – zároveň chaotická, neporiadna, pomalá, často konfliktná, nie vždy triezva a, samozrejme, bývala aj úžasná, charizmatická, vtipná – a mala neomylný inštinkt na pravdu na javisku aj mimo neho. Keď sa toto všetko skombinovalo, tak výsledkom – ako na vlastnej koži zistil chudák Gordon – bola extrémne ťažká spolupráca.

Jaj... ale to nie je fér, však? Vyslovovať svoje súdy o Kate – takto ich sem prepašovať –, aby ste si to nevšimli. No nie som prefíkaný?

Prisahal som, že budem objektívny, ako sa len dá, aby ste si mohli sami utvoriť názor. Takže musím dodržať sľub. Odteraz si svoje názory nechám pre seba.

Budem sa držať faktov:

Kate Crosbyová bola britská divadelná herečka. Vyrástla v Londýne v robotníckej rodine južne od Temže, aj keď akékoľvek stopy toho prízvuku dávno zničili roky štúdia na hereckej škole a hlasového tréningu. Kate rozprávala takzvanou BBC angličtinou – veľmi uhladenou a ťažko zaraditeľnou –, no treba povedať, že jej slovná zásoba zostala zemitá. Zámerné provokovala a mala v sebe štipku „bezostyšnosti“, ako sa vyjadrila Barbara Westová. Ja by som použil skôr výraz *vulgárnosť*.

Existuje slávna historka, ako sa Kate stretla s kráľom Karolom, keď bol ešte princom Charlesom, na dobročinnom obede, ktorý usporiadal. Kate sa Charlesa spýtala, ako ďaleko sú toalety – a dodala, že je na tom tak zle, že ak nie sú dosť blízko, vyčúra sa do umývadla. Charles sa vraj nahlas rozosmial, lebo ho to nesmierne pobavilo. Svoj šľachtický titul si Kate bezpochyby poistila práve vtedy.

Na začiatku nášho príbehu mala Kate pred päťdesiatkou. No možno bola staršia – ťažko povedať. Presný dátum jej na-

rodenia bol tak ako v prípade mnohých hercov pohyblivým sviatkom. V každom prípade na svoj vek nevyzerala. Bola pekná, taká počerná, aká bola Lana svetlá – tmavé oči, tmavé vlasy. Kate bola svojím spôsobom rovnako príťažlivá ako jej americká priateľka. No na rozdiel od Lany obľubovala krikľavý mejkap, hrubé očné linky a niekoľko vrstiev čiernej maskary, čo jej ešte zväčšovalo veľké oči. Vyzeralo to, že si tú maskaru vôbec nedáva dole, len si denne pridáva vrstvu-dve.

Kate mala celkovo viac „herecký“ štýl než Lana – veľa šperkov, retiazky, náramky, šatky, čižmy, široké kabáty –, ako keby robila všetko preto, aby si ju všimli. Zato Lana, ktorá bola v mnohých ohľadom naozaj výnimočná, sa vždy obliekala čo najjednoduchšie – ako keby považovala pútanie pozornosti na seba za prejav zlého vkusu.

Kate bola teatrálna osobnosť s nepokojnou energiou. Stále pila a fajčila. V tejto veci a myslím, že aj vo všetkom ostatnom, treba Lanu a Kate považovať za protiklady. Priznám sa, že ich priateľstvo bolo pre mňa vždy trochu záhadou. Zdalo sa, že majú veľmi málo spoločného, no boli najlepšie priateľky – a to veľmi dlho.

Zo všetkých prepojených príbehov lásky v tomto rozprávaní je priateľstvo Lany a Kate najstaršieho dáta, vydržalo najdlhšie – a zrejme bolo zo všetkých najsmutnejšie.

Ako sa vlastne takíto dvaja odlišní ľudia priatelili?

Nazdávam sa, že to do značnej miery súvisí s mladosťou. Priatelia, ktorých si nájdeme, keď sme mladí, sú len málokedy typy ľudí, ktoré neskôr v živote vyhľadávame. Dĺžka času, čo ich poznáme, ich v našich očiach zahaľuje filtrom nostalgie, máme pre nich slabosť a všeličo im preto prepáčime.

Kate a Lana sa zoznámili pred tridsiatimi rokmi – na pláci. V Londýne sa vtedy nakrúcal nezávislý film na motívy

Problematického veku od Henryho Jamesa. Vanessa Redgraveová hrala hlavnú postavu, pani Brookovú, a Lana bola jej neskúsená dcéra Nanda Brookenhamová. Kate hrala komickú vedľajšiu postavu talianskej sesternice Aggie. Kate Lanu rozosmievala pred kamerou aj v zákulisí a dve mladé ženy sa počas letného nakrúcania spriatelili. Kate predstavila Lane londýnsky nočný život a onedlho vyrážali každý večer do mesta a užívali si – na nakrúcanie prichádzali po opici a ako poznám Kate, občas aj opité.

Úvod do nového priateľstva je skoro ako zamilovanosť, však? A Kate bola Lanina prvá blízka priateľka. Jej prvá spojenkyňa.

Kde som to prestal? Prepáčte, je fakt ťažké rozprávať pekne po poriadku. Musím sa ale spamätať, lebo inak sa nikdy nedostaneme ani na ostrov – nieto ešte k vražde.

Takže – Katina skúška.

Skúška sa vliekla a Kate sa zakoktávala. Nešlo však o to, že by nevedela text. Vedela ho. Len sa necítila komfortne v postave – strácala sa.

Klytaimnéstra je ikonická postava. Prvá femme fatale. Zabila svojho manžela a jeho milenku. Monštrum – alebo obeť, podľa toho, ako sa na pozeráte. Pre herca je taká postava darom. Môže sa do nej poriadne zahryznúť. To by aspoň človek predpokladal. Lenže Katin výkon nemal šťavu. Ako keby v sebe nedokázala vzbudiť potrebnú grécku vášeň. Potrebovala sa prevrtať pod pokožku, do srdca a do mysle postavy, objaviť škárku, ktorou by sa do nej dostala a zabývala sa v nej. Herectvo bolo pre Kate kalným a magickým procesom. Teraz však chýbala mágia – zostal iba kal.

Nejako to dokončili. Kate sa tvárila sebaisto, ale cítila sa pod psa. Chvalabohu, že počas Veľkej noci pred technickými

a kostýmovými skúškami mala pár dní voľna. Pár dní na zotavenie, premyslenie vecí – a na modlitby.

Gordon na konci skúšky vyhlásil, že po Veľkej noci musia všetci do jedného ovládať texty od slova do slova. „Inak za seba neručím. Je to jasné?“ Adresoval to celému obsadeniu, ale každý vedel, že tým myslí Kate.

Kate mu venovala veľký úsmev a vzdušný bozk na líce. „Gordon, miláčik, žiadne obavy, všetko mám pod kontrolou. Prisahám.“

Gordon pochybovačne prevrátil oči.

Kate si išla do zákulisia po veci. Ešte stále bola v procese sťahovania do šatne hviezdy a panoval tam neporiadok: všade sa váľali napoly vybalené tašky, mejkap a šatstvo.

Kate v každej šatni ako prvé zapálila jazmínovú sviečku, ktorú si vždy priniesla, a to jednak pre šťastie a jednak preto, aby zahнала zákulisný pach zatuchnutého vzduchu, starého dreva, kobercov a vlhkých odkrytých tehál – nehovoriac o cigaretách, ktoré potajomky fajčila z okna.

Keď už sviečka horela, Kate sa pohrabala v kabelke a vylovila odtiaľ fľaštičku s tabletkami. Vytriasla si do dlane xanax. Nechcela celú tabletku, len trošku, kúsok – aby zmiernila nervozitu. Rozlomila tabletku na polovice, potom odhryzla štvrtinu. Trpký úlomok si nechala rozpustiť na jazyku. Tú drsnú chemickú chuť mala rada; predstavovala si, že pachúť znamená aj účinok.

Kate pozrela von oknom. Pršalo. Oblaky nevyzerali veľmi tmavé – možno sa čoskoro vyčasí. Pôjde sa prejsť popri rieke. Prechádzka jej prospeje. Potrebuje si prevetrať hlavu. Mala toho toľko, až sa jej zmocňoval závrat... Toľko ju toho čakalo – mala o čom premýšľať, čím sa trápiť –, ale teraz tomu nevládala čeliť.

Možno by jej pomohlo, keby si vypila. Otvorila malú chladničku pod toaletným stolíkom a vytiahla z nej fľašu bieleho vína.

Naliala si za pohár a posadila sa za toaletný stolík. A zapálila si cigaretu, čo bolo flagrantné porušenie divadelných pravidiel, prakticky na hrdelný trest, ale nech sa poserú – aj tak asi v tomto divadle hrá posledný raz a vlastne aj v akomkoľvek inom.

Vrhla nenávisť pohľad na scenár, ktorý akoby ju provokoval z toaletného stolíka. Načiahla sa a obrátila ho. Katastrofa. Čo ju presvedčilo, že *Agamemnón* je dobrý nápad? Keď na to pristala, musela byť zhulená. Sykla a predstavila si zničujúce recenzie. Divadelná kritička z *Timesov* jej už teraz nevie prísť na meno a po premiére ju s nadšením roznesie v zuboch. Takisto ten idiot z *Evening Standardu*.

Zazvonil jej mobil – vítané vytrhnutie z myšlienok. Načiahla sa za ním a pozrela na obrazovku. Volala jej Lana.

Kate prijala hovor. „Ahoj. Si v pohode?“

„Budem,“ odvetila Lana. „Došlo mi, že všetci potrebujeme slnko. Pridáš sa?“

„Prosím?“

„Pôjdeš s nami na ostrov – na Veľkú noc?“

Skôr než Kate stihla zareagovať, Lana pokračovala: „Nehovor nie. Budeme tam iba my. Ty, ja, Jason a Leo. A, samozrejme, Agathi... Nie som si istá, či zavolám aj Elliota – v poslednom čase mi lezie na nervy. Tak čo na to hovoríš?“

Kate predstierala, že to zvažuje. Vyhodila ohorok von oknom do dažďa.

„Hneď si rezervujem letenku.“

4

Lana dostala ostrov do daru. Bol to dar z lásky. Dal jej ho Otto, keď si ju bral za ženu. Áno, bol to absurdne extravagantný dar, ale pre Otta boli také gestá typické. Podľa všetkých svedectiev bol Otto svojský človek.

Ostrov sa nachádzal v Grécku, ležal v južnej časti Egejského mora, vo voľne definovanom súostroví známom pod menom Kyklady. O tých slávnejších ostrovoch odtiaľ ste počuli – Mykonos, Santorini –, ale väčšina ostatných je neobývaná a neobývateľná. Zopár je v súkromných rukách tak ako ten, ktorý kúpil Otto pre Lanu.

Ostrov v skutočnosti nestál tak veľa, ako by ste asi čakali. Samozrejme, väčšina bežných ľudí by si ho nemohla dovoliť ani v najodvážnejších snoch, ale ak to vezmete v kontexte – kontexte ostrovov –, kúpa ani údržba nebola horibilná.

Predovšetkým bol maličký – len pár stoviek hektárov, sotva jedna skala. A vzhľadom na to, že novými majiteľmi sa stali hollywoodsky filmový producent a jeho múza, tam Otto a Lana viedli pomerne skromnú domácnosť. Na celý úväzok si

najali iba jedného človeka, správcu, čo bol príbeh sám osebe, historka, ktorú Otto s chuťou rozprával, nadchýnajúc sa, ako sám hovoril, výstrelkami gréckej povahy. Úplne ho opantali. A tu, ďaleko od gréckej pevniny, boli ostrovania naozaj dosť excentrickí.

Najbližším obývaným ostrovom bol Mykonos – dvadsať minút plavby loďou. Takže logicky sa práve tam Otto vybral hľadať správcu pre Lanin ostrov. Žiaľ, bola to ťažšia úloha, než očakával. Vyzeralo to, že na ostrove nie je ochotný dlhodobo bývať nikto, ani za nesmierne štedrý ponúkaný plat.

Nešlo len o to, že správcu by tam čakal život v odlúčení od sveta a v samote. Okrem toho existoval mýtus – miestna duchárska historka –, že na ostrove od čias Rimanov straší. Vkročiť tam, nieto ešte tam dlhšie žiť, znamenalo privolať na seba nešťastie. Nuž, poverčivá banda, títo Mykonosania...

Napokon sa Ottovi prihlásil jediný dobrovoľník: mladý rybár Nikos.

Nikos mal okolo dvadsaťpäť rokov a bol čerstvý vdovec. Mlčanlivý, vážny človek. Lana mi povedala, že podľa nej trpel vážnou depesiou. Ottovi sa zveril, že túži len po jednom: byť sám.

Nikos čítal a písal len s ťažkosťami a po anglicky vedel zopár lámaných viet, ale s Ottom si aj tak porozumeli – keď to bolo nutné, tak rukami-nohami. Neuzavreli písomnú zmluvu, postačilo podanie ruky.

A odvtedy bol Nikos celoročne sám na Laninom ostrove. Ako správca a neoficiálne aj ako záhradník. Spočiatku tam nebolo nič, čo by sa dalo označiť ako záhrada. Aj on tam prežil zo dva roky, kým začal pestovať zeleninu. No keď začal, okamžite mal úspech.

Nasledujúci rok sa Otto, inšpirovaný Nikosom a jeho úsilím, odhodlal dať doviezť z Atén malý sad. Stromy spustili

na lanách z vrtuľníkov – jablone, hrušky, broskyne, čerešne – a vysadili ich do záhrady obohnanej múrom. Aj stromom sa darilo. Na ostrove lásky akoby všetko rozkvitalo.

Znie to blažene, však? Idylicky. Viem. Ešte aj teraz človek cíti pokušenie pozeráť sa na to celé romantickým pohľadom. Nik nechce vidieť realitu, všetci túžime po rozprávke – a tak sa Lanin príbeh javil vonkajšiemu svetu. Ako čarovný, magický život. No ak som sa v živote niečo naučil, tak to, že veci sú málokedy také, aké sa zdajú.

Jednej noci, o mnoho rokov neskôr, mi Lana povedala pravdu o sebe a Ottovi: že ich rozprávkové manželstvo nebolo také, ako ho všetci vnímali. Azda to bolo logicky nevyhnutné, že Otto mal okrem silnej osobnosti, veľkodušnosti, neustávajúcej energie a ambícií aj iné, menej prítiažlivé vlastnosti. Tak napríklad bol od Lany oveľa starší a mal k nej otcovský, ba patriarchálny prístup. Panovačne hodnotil jej konanie, diktoval jej, čo má byť a čo má nosiť, bez milosti kritizoval každé jej osobné rozhodnutie, podrýval jej sebavedomie, šikanoval ju – a keď pil, vystavoval ju emocionálnemu, ba aj fyzickému násiliu.

Nemôžem si pomôcť, ale uvažujem, že keby boli spolu zostali dlhšie, Lana by sa s vlastným postupujúcim vekom a nezávislosťou bola vzbúrila. Bola by ho jedného dňa opustila?

To sa nikdy nedozvieme. Ich manželstvo trvalo len pár rokov, keď Otto utrpel fatálny infarkt – a predstavte si, akurát na losangeleskom letisku LAX. Na odporúčania lekára cestoval za Lanou na ostrov. Žiaľ, do cieľa cesty už nedošiel.

Po Ottovej smrti sa Lana ostrovu niekoľko rokov vyhýbala. Spomienky a asociácie, ktoré sa jej v súvislosti s ním vynárali, boli príliš bolestné. No ako plynul čas, dokázala si ostrov a všetko dobré, čo tam s manželom zažila, vybaviť s čoraz menším utrpením. A tak sa rozhodla vrátiť.

Odvtedy tam Lana chodievala najmenej dvakrát do roka, niekedy aj častejšie. Najmä odkedy sa presťahovala do Anglicka a potrebovala únik pred tamojším podnebíom.

Kým v príbehu postúpime ďalej, musím vám ešte porozprávať o zrúcanine. Je totiž, ako sami uvidíte, dôležitou súčasťou diania.

Zrúcanina bola na ostrove mojím obľúbeným miestom. Bolo to šesť dolámaných a živlami obrúsených mramorových stĺpov, ktoré stáli v polkruhu na čistinke obkolesenej olivovníkmi. Miesto so silnou atmosférou, ku ktorému si človek ľahko primyslí mágiu. Dokonalý azyl pre kontempláciu. Často som sedával na jednom z tých kameňov a iba som dýchal a načúval tichu.

Zrúcanina bola pozostatkom antickej vily, ktorá kedysi, pred vyše tisíc rokmi, stála na ostrove. Patrila bohatej rímskej rodine. Zostali z nej len tieto dolámané stĺpy – medzi ktorými, ako sa dopočuli Lana s Ottom, sa kedysi konávali predstavenia pred miniatúrnym hľadiskom, súkromné divadlo pre pár vybraných divákov.

Bol to pekný príbeh, hoci podľa môjho názoru sotva realistický. Nemohol som si pomôcť, zdalo sa mi, že takúto historku si vymyslel premotivovaný realitný agent v nádeji, že vybičuje Laninu predstavivosť. Ak to tak bolo, agent vyhral. Lana sa dala ľahko uchvátiť a odvtedy volala polkruh stĺpov „divadlo“.

Istý čas sa spolu s Ottom pokúšali túto antickú tradíciu oživiť: za letných večerov predvádzali v zrúcanine skeče či krátke hry, ktoré im napísali členovia rodiny a ďalší hostia. Našťastie sa s touto zábavkou rozlúčili dávno predtým, ako som prvý raz prišiel na ostrov. Predstava, že musím tlieškať filmovým hviezdám pri ich amatérskych pokusoch o ctihod-

né dramatické umenie, je totiž, ak mám pravdu povedať, viac, než znesiem.

Okrem zrúcaniny boli na ostrove len dve stavby a obe pomerne nedávneho dáta: chalupa správcu, kde sídlil Nikos, a potom dom majiteľov.

Dom stál uprostred ostrova – viac než storočné architektonické monštrum z pieskovca. Bledožlté steny, červená terakotová strecha a zelené drevené okenice. Otto s Lanou ten dom ešte rozšírili, pripojili k nemu nové krídla a najhoršie zvetrané časti renovovali. V záhrade podľa ich pokynov pribudol bazén a hostovský dom a na najlepšie prístupnej pláži sa zjavilo kamenné mólo, pri ktorom kotvil ich motorový čln.

Je ťažké opísať, aký je ten ostrov nádherný – alebo skôr bol? Gramatické časy mi robia trochu problém. Vlastne si nie som istý, kde som – v prítomnosti alebo v minulosti? Viem, kde by som bol, keby sa mi splnilo prianie. A verte, že by som dal všetko na svete za to, aby som sa tam teraz mohol ocitnúť.

Všetko si to viem úplne zreteľne vybaviť. Ak zažmúrim oči, som tam: na terase domu, s chladeným nápojom v ruke a s monumentálnym výhľadom pred sebou. Väčšinu z toho výhľadu tvorí rovina, takže dovidieť do diaľky: za olivovníky až k plážam a zátokám a na číru tyrkysovú vodu. Tá voda, keď nie je rozbúrená, je ako z modrého skla, takmer priesvitná. No ako väčšina vecí v živote, má mnohorakú povahu. Len čo sa zdvihne vietor, a to sa tu stáva často, spenené vlny a prúdy rozčeria piesok na morskom dne, zviria ho a voda sa stáva kalnou, temnou a nebezpečnou.

Ten kút sveta totiž sužuje vietor. Búši doň celoročne, nie však bez prestávky a rozhodne nie s nemennou silou. Z času na čas sa však rozzúri do nepříčetnosti, šľahá vodu, bičuje